

Par brīvdienām un darbiem: pasaulē un tepat, pašu mājās

FOTO: Andris Bērziņš

Lai tāda mums visiem šī vasara – darbu un ideju, atklājumu un atklāsmju, došanas un saņemšanas prieku pilna, vēl Aija Tūna.

IK AIJA TŪNA

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

Nupat, Briselē esot, iemācījos jaunu vārdu, kuru iepriekš nebiju pamanījusi un kuram nu, izskatās, mums par visiem jāsameklē latviskais analogs. Angliski runājošajiem tas padodas šķietami viegli – savienot esošus jēdzienus

“Skolai atkal ir iespēja ieņemt centrālo padomdevēja un palīga vai vienkārši darītāja lomu, jo tā būs īstā mācīšanās un praktizēšanās, audzināšana un augšana. Kā saka – viss mācību standarts no A līdz Z reālā vidē.

arī sildīsim paši savu ekonomiku, palīdzot sazaļot vietējo iniciatīvu asniem – tiem, kuri kaut ko audzē, meistaro, organizē, piedāvā.

Šai lietai gan ir arī otra puse. Gan manis pieminētajiem asniem, gan jau esošajiem piedāvājumiem, iespējams, nāksies saņemt un iznākt no ēniņas: nu, piemēram, palūkot, vai vietējā muzeja vai cita iespējamā apskates objekta darba laiks ir ērts pašiem vai potenciālajiem ciemiņiem. Vai kultūras skaistumu, vēstures dārgumu vai atrakciju jautrības piedāvātājiem tuvumā ir kāds pusdienu vai gardas kafijas sarūpētājs (jo cilvēkiem, paši zināt, vajag gan vienu, gan otru, gan vēl ko citu)? Vai vietējie amatnieki gatavi savus košumus piedāvāt arī pirkšanai un līdzņemšanai? Vai dilles un citi labumi, kas pašiem tik pašsaprotami, ka ciemiņiem aizmirstas piedāvāt, tūlītējai lietošanai un uz māju paņemšanai pieejami? Vai pie kafijas dabūjams vietējās gotiņas sarūpēts piens vai neizprotamais šķidrums no mazā plastmasas bunduliša? Vai norādes uz skaistumiem, dārgumiem, jautrības, miera un cienāmas atrašanās vietām saskatāmas un nezinātājam saprotamas? Es jau pat nejautu, kādās valodās tās norādes. Kontrolsarakstu varētu turpināt; atcerieties vien paši savu pieredzi, jaunā vietā esot: kā pietrūka, kas palīdzēja, kas iepriecināja.

“Turklāt skolēniem tas var izvērsties nevis kā nodarbinātības pasākums, par ko mums stāsta ziņās (un kurš gan izdomā tādus kalambūrus?), bet viens īsts darbs, kuru strādāt, līdz domājot un pilnveidojot. Dzīvē taču arī mēs, cerams, meklējam darbu, nevis nodarbinātības pasākumus.

Ja nu gadījumā atbilde uz kādu no jautājumiem ir nē, tad ir pavisam labi, jo var uzrotīt piedurknes un ķerties pie darba – mēs paši, mūsu bērni un jaunieši, un seniori, un visi, kuri pa vidu, jo tā ir gan pilsoniskās līdzdalības,

“Šovasar *staycation*, ko mēs varētu nosaukt par brīvdienām mājās, kļuvusi par beļģu aktualitāti – ideja atvaļinājuma laikā nevis doties uz ārzemēm, bet palikt savā valstī, lai vienas vai dažu dienu izbraukumos iepazītu (un izbaudītu) tās skaistumu, mieru vai dinamiskumu, daudzveidību vai tradīcijas.

gan biznesa, gan galu galā savas labbūtības un interesantas dzīves vairošanas iespēja. Un tur nu skolai atkal ir iespēja ieņemt centrālo padomdevēja un palīga vai vienkārši darītāja lomu, jo tā būs īstā mācīšanās un praktizēšanās, audzināšana un augšana. Kā saka – viss mācību standarts no A līdz Z reālā vidē. Turklāt skolēniem tas var izvērsties nevis kā nodarbinātības pasākums, par ko mums stāsta ziņās (un kurš gan izdomā tādus kalambūrus?), bet viens īsts darbs, kuru strādāt, līdz domājot un pilnveidojot. Dzīvē taču arī mēs, cerams, meklējam darbu, nevis nodarbinātības pasākumus.

Kamēr prātuļoju par beļģu pieredzi, sociālie tīkli vēstī, ka nu jau pagājušajā nedēļas nogalē pie mums Latvijā divas dienas veselās 102 saimniecībās notikusi akcija „Atvērtās dienas laukos”. Tātad lido tās idejas, gluži kā ezeri senos laikos, pāri mums visiem, un, kas nosauc vārdā, tas noķer. Sākums labs, bet ko darīt, ja šī akcija būs iepatikusies un gribēsies vēl? Ja draugu ģimene, sajūsmīnātos stāstus saklausījusies, arī gribēs uz laukiem, bet ne barā un burzmā un ne akcijas laikā, bet tā vienkārši – tad, kad pašiem būs laiks un patikšana?

Jā, mums ir pilsētu svētki, kapusvētki un vēl daži svētki, bet cilvēkiem katram savs dzīves ritms un vajadzības, tāpēc ir izjūtas, notikumi un lietas, ko, īpaši tik skaistā laikā kā vasara, vērts piedāvāt regulāri, lai taciņa iestaigājas un pieradums veidojas, turklāt abām pusēm. Un, kad tas būs noticis, būs vieglāk (un, ce-

rams, pat gribēsies) turpināt – jo savs skaistums arī rudenim, savs šarms un asums ziemei, un tad jau pavasaris, un tik ļoti gribas zināt, kur ir tā vieta, uz kuru es varu braukt savām mazmeitām vizbulišu ziedēšanu parādīt, vēl šo un to, un visu ko turpat tuvumā pieķerot klāt. Un skaidra lieta, ka mūsu jaunieši (vai seniori?) būs izdomājuši, kā šo informāciju palaist aprītē – tā, lai var atrast, nevis lai tikai būtu ielikta kādā tūrisma ceļvedī, mājaslapā. Der arī skolas mājaslapa – tad tai būs vairāk apmeklētāju un pie viena viņi izlasis, kas vēl labs piejums notiek.

Patiesībā jau šis stāsts nav ne par Beļģiju, ne par brīvdienām. Šis ir stāsts par 21. gadsimtu, par skolu kā mācīšanās rosinātāju un kopienas sirdi – kam teorētiski tik daudzi piekrist – un kas vienlaikus ir arī dzīvot mācīšanās vieta. Šis ir stāsts par to, kā teoriju pārvērst praksē. Kā izmantot skolas resursus, skolotāju zināšanas un pieredzi un mūsu apkaimes dārgumus, kuriem

“Jā, mums ir pilsētu svētki, kapusvētki un vēl daži svētki, bet cilvēkiem katram savs dzīves ritms un vajadzības, tāpēc ir izjūtas, notikumi un lietas, ko, īpaši tik skaistā laikā kā vasara, vērts piedāvāt regulāri, lai taciņa iestaigājas un pieradums veidojas, turklāt abām pusēm.

atceramies vai izdomājam stāstus. Kā dzīvot interesantu dzīvi. Kā sadzīvot ar kaimiņiem, kopīgas lietas darot un savstarpēji palīdzot. Kā iepazīt un pieņemt iebraucējus un ienācējus – uz dienu vai turpmāko dzīvi. Parādīt tādu dzīvi, lai gribas atgriezties – vai palikt.

Šis ir stāsts par brīvdienām, kas mudina strādāt, un darbiem, kas rada brīvdienas. Un, kā nupat teica Saldus puses skolu vadītāji, par skolu kā sabiedrības resursu spriežot: ir tik jauki saņemt, un ir tik jauki dot! Lai tāda mums visiem šī vasara – darbu un ideju, atklājumu un atklāsmju, došanas un saņemšanas prieku pilna! ■